

VESSEM, Anton Johan van, Nederlands politicus (Rotterdam 15 oktober 1887 - Utrecht 1 november 1966).

Hij bezocht de hogere burgerschool te 's-Gravenhage en vestigde zich na zijn studie in de rechten als advocaat in Utrecht. In 1928-'31 was Van Vessem liberaal gemeenteraadslid in Utrecht. In 1933 sloot hij zich aan bij A.A. Musserts Nationaal-Socialistische Beweging (NSB), voor welke partij hij 1935-'40 lid van de Eerste Kamer was.

Als student reeds was hij een warm sympathisant met de V.B. Hij was secretaris van de Utrechtse studentenafdeling van het Algemeen Nederlands Verbond (ANV) en leidde de oppositie dier afdeling tegen het hoofdbestuur, dat de activisten niet wilde

steunen. In 1915 was hij mede-oprichter van het maandblad *Dietsche Stemmen*, in juni 1916 ook van het weekblad *De Toorts*; van beide bladen was hij tot 1921 redacteur. In 1916 vertegenwoordigde hij met Domela Nieuwenhuis Nyegaard de studentenafdelingen van het ANV in Nederland bij de opening van de vernederlandste universiteit en in juli 1917 behoorde hij tot de oprichters van *De Dietsche Bond*. In 1925-'27 speelde hij - o.a. als publicist - een leidende rol in het Nationaal Actiecomité tegen het Belgisch-Nederlands ontwerpverdrag.

Van Vessem was één der weinige leidende NSB-ers, die actieve belangstelling toonden voor het Grootnederlandse beginsel der beweging. Hoewel hij privé nooit met Mussert brak, heeft hij na 10 mei 1940 stelselmatig geweigerd enige functie te aanvaarden. Bij vonnis van 12 februari 1947 werd hij tot 6 jaar internering veroordeeld, maar reeds in september 1948 stelde men hem op vrije voeten. Van Vessem ging ook Frans-Vlaanderen ter harte. Zijn medestrijder in dit verband was W.J.L. van Es.

WERKEN: *De verrassingen van het tractaat met België* (1926); - *Een historische onjuistheid de grondslag van Minister van Karnebeek's tractaat met België* (1926); - *Repliek aan minister van Karnebeek en andere opstellen* (1926); - *Hollando-Belgische alliantie-politiek?* (1928).

LITERATUUR: J.H.H. Hülsmann, *Geschiedenis van het Amsterdamsch Studentenleven 1632-1932* (1932); - R.P. Oszwald, *Deutsch-Niederländische Symphonie* (1937); - H.P. Schaap, *Bij het heengaan van een Groot-Nederlander*, in *Notre Flandre*, jg. 15, nr. 1 (1967); - A.A. de Jonge, *Het nationaal-socialisme in Nederland* (1968); - L. Buning, *Van Vessem en de Vlamingen in de jaren 1914-1916*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, jg. 33, nr. 1 (januari-februari 1974, kol. 1-20).

ANTHONIUS A. DE JONGE en LAMMERT BUNING.